

Warszawa, dnia 16 stycznia 2023 r.

Poz. 118

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia 3 stycznia 2023 r.

w sprawie oznaczenia systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz wymagań w zakresie umundurowania członków zespołów ratownictwa medycznego²⁾

Na podstawie art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1720, 1733, 2705 i 2770) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, zwanego dalej „systemem”, będący jego oznaczeniem;
- 2) sposób oznakowania:
  - a) jednostek systemu,
  - b) kierującego akcją medyczną,
  - c) członków zespołów ratownictwa medycznego,
  - d) ratowników z jednostek współpracujących z systemem, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, zwanej dalej „ustawą”;
- 3) wymagania w zakresie umundurowania członków zespołów ratownictwa medycznego.

§ 2. Wzór graficzny systemu, będący jego oznaczeniem, jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Sposób oznakowania jednostek systemu jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Kierujący akcją medyczną nosi kamizelkę ostrzegawczą o barwie niebieskiej, z pasami z materiału odbłaskowego, z nadrukiem „KIERUJĄCY AKCJĄ MEDYCZNĄ” koloru srebrnego, z czarną obwódką na plecach i z przodu po lewej stronie.

2. Wysokość nadruku, o którym mowa w ust. 1, wynosi:

- 1) z przodu 5 cm;
- 2) na plecach 15 cm.

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2021 r. poz. 932).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 23 września 2022 r. pod numerem 2022/644/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża dyrektywę (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie) (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).

§ 5. 1. Członkowie zespołów ratownictwa medycznego, z wyłączeniem członków lotniczych zespołów ratownictwa medycznego, są oznakowani przez umieszczenie na umundurowaniu naszywki z przodu po lewej stronie oraz nadruku na plecach, wykonanych z materiału odblaskowego, z napisem odpowiednim do pełnionej funkcji:

- 1) „LEKARZ”;
  - 2) „PIEŁĘGNIARKA” albo „PIEŁĘGNIARZ”;
  - 3) „RATOWNIK MEDYCZNY”;
  - 4) „KIEROWCA”.
2. Wysokość naszywki, o której mowa w ust. 1, wynosi 5 cm.
3. Wysokość nadruku, o którym mowa w ust. 1, wynosi 15 cm.

4. Członkowie zespołów ratownictwa medycznego są oznakowani przez opcjonalne umieszczenie na umundurowaniu, na prawym rękawie, logo lub nazwy dysponenta jednostki.

§ 6. Ratownicy z jednostek współpracujących z systemem, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 9 ustawy, są oznakowani przez umieszczenie na odzieży zewnętrznej:

- 1) z przodu po lewej stronie naszywki o wysokości 5 cm z napisem „RATOWNIK”;
- 2) na plecach nadruku o wysokości 15 cm z napisem „RATOWNIK”;
- 3) naszywki z nazwą jednostki współpracującej z systemem.

§ 7. Wymagania w zakresie umundurowania członków:

- 1) zespołów ratownictwa medycznego są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
- 2) lotniczych zespołów ratownictwa medycznego są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 8. Umundurowanie członków zespołów ratownictwa medycznego i członków lotniczych zespołów ratownictwa medycznego spełniające wymagania określone w przepisach dotychczasowych może być używane, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2027 r.

§ 9. 1. Do oznakowania specjalistycznego środka transportu sanitarnego, którego użytkowanie przez zespół ratownictwa medycznego rozpoczęło się w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się wymagania określone w przepisach dotychczasowych.

2. Specjalistyczny środek transportu sanitarnego, o którym mowa w ust. 1, może być użytkowany przez zespół ratownictwa medycznego do dnia 31 grudnia 2030 r.

§ 10. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie oznaczenia systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz wymagań w zakresie umundurowania członków zespołów ratownictwa medycznego (Dz. U. poz. 2487).

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *A. Niedzielski*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 3 stycznia 2023 r. (Dz. U. poz. 118)

Załącznik nr 1

WZÓR GRAFICZNY SYSTEMU PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE

SPOSÓB OZNAKOWANIA JEDNOSTEK SYSTEMU PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE

I. Oznakowanie zespołów ratownictwa medycznego

Specjalistyczny środek transportu sanitarnego ma barwę żółtą (CMYK 10,0,90,0) i jest oznakowany:

- 1) wzorem graficznym systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne o średnicy 50 cm, umieszczonym na tylnych drzwiach oraz na dachu i po bokach, w tylnej części pojazdu;
- 2) napisem lustrzanym „AMBULANS” barwy czerwonej, o wysokości liter co najmniej 22 cm, umieszczonym z przodu pojazdu; dopuszczalne jest umieszczenie napisu „AMBULANS” barwy czerwonej, o wysokości liter co najmniej 10 cm, także z tyłu pojazdu;
- 3) po bokach literą barwy czerwonej:
  - a) „P” – w przypadku podstawowego zespołu ratownictwa medycznego,
  - b) „S” – w przypadku specjalistycznego zespołu ratownictwa medycznego– umieszczoną w okręgu o średnicy co najmniej 40 cm; grubość linii okręgu i liter wynosi 4 cm;
- 4) trzema pasami odblaskowymi:
  - a) pasem typu 1 lub 3 – barwy czerwonej, o szerokości co najmniej 15 cm, umieszczonym wokół dachu,
  - b) pasem typu 1 lub 3 – barwy niebieskiej, umieszczonym bezpośrednio nad pasem, o którym mowa w lit. c,
  - c) pasem typu 3 – barwy czerwonej, o szerokości co najmniej 15 cm, umieszczonym między linią okien a nadkolami;
- 5) logotypem zawierającym nazwę dysponenta jednostki lub nazwą dysponenta jednostki, umieszczonymi po bokach pojazdu w dolnej części drzwi kierowcy i pasażera lub na tylnych drzwiach w dolnej części;
- 6) kryptonimem zespołu ratownictwa medycznego określonym w wojewódzkim planie działania systemu, barwy czerwonej, o wysokości liter 10 cm, umieszczonym po bokach i z tyłu pojazdu, pod okręgami z oznaczeniem zespołu, o których mowa w pkt 3.

II. Oznakowanie lotniczych zespołów ratownictwa medycznego

1. Statek powietrzny (płatowiec), którym dysponuje lotniczy zespół ratownictwa medycznego, ma barwę żółtą i jest oznakowany:

- 1) wzorem graficznym systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne o średnicy co najmniej 35 cm, umieszczonym na bocznej powierzchni kadłuba w dobrze widocznym miejscu;
- 2) pasem barwy czerwonej lub niebieskiej, o stałej lub zmiennej szerokości (w zależności od ilości dostępnego miejsca), umieszczonym wzdłuż kadłuba poziomo pod linią okien bocznych oraz skośnie w tylnej części kadłuba w kierunku belki ogonowej;
- 3) napisem „LOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE” barwy białej, czarnej lub niebieskiej, o wysokości znaków co najmniej 8 cm, umieszczonym z boku, pod lub nad linią okien;
- 4) napisem „HEMS” barwy białej, czarnej lub niebieskiej, o wysokości znaków co najmniej 10 cm, umieszczonym na bocznej powierzchni kadłuba;
- 5) wzorem graficznym systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne o średnicy co najmniej 50 cm, umieszczonym na spodniej części kadłuba, w kierunku przodu kadłuba.

2. Łopaty wirnika nośnego (oraz innych wirujących lub niebezpiecznych elementów konstrukcji, np. śmigła ogonowego, jeżeli występują) są pomalowane w ostrzegawczym schemacie barwnym, jaskrawym i kontrastowym.

3. Dopuszcza się malowanie elementów konstrukcji statku powietrznego niewymienionych w ust. 2 barwą inną niż żółta, o ile poprawi to jego funkcjonalność lub bezpieczeństwo użytkowania.

III. Oznakowanie szpitalnych oddziałów ratunkowych

1. Szpitalny oddział ratunkowy jest oznakowany tablicą barwy niebieskiej o wymiarach 90 × 90 cm, na której są umieszczone napisy barwy białej, o wysokości liter 10 cm: „SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY” – w górnej części tablicy oraz „EMERGENCY” – w dolnej części tablicy, a między tymi napisami umieszczony jest znak białego krzyża o wymiarach 20 × 20 cm.

2. Oznakowanie umieszcza się przy wejściu głównym do szpitalnego oddziału ratunkowego oraz na znakach drogowych oznaczających drogę dojazdu do budynku szpitala, w którym mieści się szpitalny oddział ratunkowy.

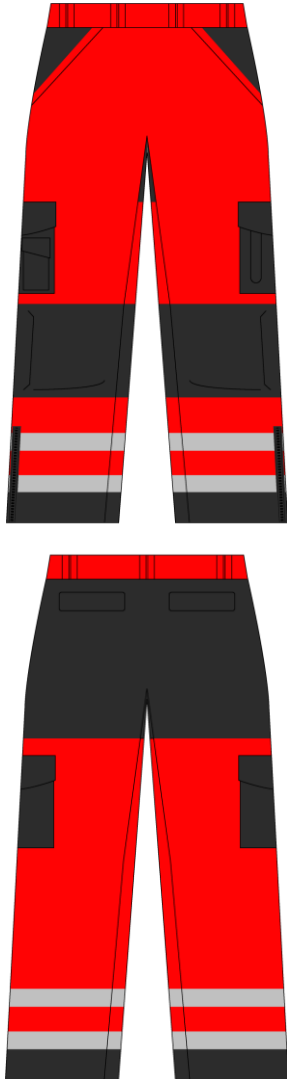
Załącznik nr 3

WYMAGANIA W ZAKRESIE UMUNDUROWANIA CZŁONKÓW ZESPOŁÓW RATOWNICTWA MEDYCZNEGO

Tabela 1. Umundurowanie letnie i zimowe członków zespołów ratownictwa medycznego*

Lp.	Element umundurowania	Opis
Umundurowanie letnie		
1	Bluza	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) materiał o oporze pary wodnej nie większym niż $5 \text{ m}^2 \times \text{Pa/W}$</p> <p>c) długi rękaw wykończony mankietem</p> <p>d) pod szyją wykończenie stójką lub ściągaczem</p> <p>e) z przodu na wysokości klatki piersiowej dwie naszywane kieszenie o wymiarach około $13 \times 17 \text{ cm}$, umieszczone symetrycznie po obu stronach, z otworami przykrytymi klapkami zapinanymi na guziki lub metalowe zatrzaski, w lewej klapce wloty na długopis</p> <p>f) na wysokości łokci i na barkach czarne wzmocnienia z tkaniny</p> <p>g) oznakowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z przodu po prawej stronie, nad prawą kieszenią, naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej - z przodu po lewej stronie, nad lewą kieszenią, naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji - na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji - na lewym rękawie wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku - na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z białą-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej $2,5 \times 4 \text{ cm}$ - na prawym rękawie, pod białą-czerwoną flagą, opcjonalnie logo lub nazwa dysponenta jednostki <p>h) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stójka lub ściągacz (strona wewnętrzna i zewnętrzna) - mankiety - kieszenie z klapkami - pas o szerokości 10 cm wzdłuż wewnętrznej części rękawów do mankietów i wzdłuż boków bluzy - wzmocnienia na barkach i na łokciach <p>i) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów bluzy w zależności od rozmiaru</p>
Wzór bluzy		
		

2	Koszulka (typu polo lub T-shirt)	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) materiał o oporze pary wodnej nie większym niż $5 \text{ m}^2 \times \text{Pa/W}$</p> <p>c) koszulka z krótkim rękawem typu polo zapinana na guziki w kolorze czarnym lub typu T-shirt wykończona ściągaczem</p> <p>d) oznakowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na lewym rękawie wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku - na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z białą-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej $2,5 \times 4 \text{ cm}$ - z przodu po lewej stronie w górnej części nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji - na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji - z przodu pod określeniem nazwy funkcji opcjonalnie logo lub nazwa dysponenta jednostki <p>e) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kołnierzyk lub ściągacz - wykończenie zapięcia z przodu - pas o szerokości 10 cm wzdłuż wewnętrznej części rękawów i boków koszulki <p>f) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów koszulki w zależności od rozmiaru</p>
Wzór koszulki		
		
3	Spodnie	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾ – elementy zestawu odzieżowego przeznaczone do jednoczesnego stosowania powinny łącznie spełniać wymaganie co najmniej klasy 2 w zakresie minimalnej powierzchni materiałów zapewniających widzialność zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) dwa równoległe pasy z materiału odblaskowego o szerokości 5 cm, spełniającego wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾, rozmieszczone poniżej kolana wokół całego obwodu nogawek</p> <p>c) kieszenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poniżej pasa z przodu dwie kieszenie skośne, wpuszczane, zamykane - na nogawkach po zewnętrznych stronach, na wysokości 1/2 uda, kieszenie zewnętrzne o wymiarach co najmniej $16 \times 20 \times 3 \text{ cm}$, przykryte klapkami zapinanymi na taśmę samoszczepną, na prawej kieszeni opcjonalnie naszyta kieszeń na telefon komórkowy, przykryta klapką na taśmę samoszczepną, lub kieszeń z przszytym długopisem - na lewej kieszeni naszyta kieszeń na latarkę diagnostyczną, przykryta klapką od kieszeni <p>d) na wysokości kolan wzmocnienia z zakładkami, z możliwością umieszczenia wewnątrz piankowych wkładek ochronnych na kolana</p>

		<p>e) w kroku na wewnętrznej stronie dodatkowa warstwa tkaniny w kolorze czarnym, zabezpieczająca spodnie przed przecieraniem lub uszkodzeniem</p> <p>f) u góry podwójne podtrzymywacze paska o szerokości co najmniej 3 cm i wysokości co najmniej 6 cm</p> <p>g) długość spodni do pasa z regulacją szerokości w pasie</p> <p>h) po zewnętrznej stronie nogawek suwak o długości co najmniej 25 cm</p> <p>i) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z przodu wloty do kieszeni górnych skośnych - kieszenie boczne wraz z klapkami - profilowane wzmocnienia na kolanach - dolna część nogawki do wysokości dolnej krawędzi dolnego pasa odblaskowego wokół całego obwodu nogawek - tył spodni na wysokości siedzenia, do pasa - obszycie suwaka dolnego <p>j) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów spodni w zależności od rozmiaru</p>
Wzór spodni		
		
4	Obuwie (całosezonowe)	<p>a) materiał: skóra lub oddychające tkaniny typu laminat paroprzepuszczalny, impregnowane wodoodpornie</p> <p>b) wzór: wzmocniony nosek, budowa cholewki odpowiednia do obuwia całosezonowego ponad kostkę, podeszwa antypoślizgowa, olejoodporna, wkładka antyprzebiciowa</p>

5	Kurtka (całosezonowa, softshell)	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾ – elementy zestawu odzieżowego przeznaczone do jednoczesnego stosowania powinny łącznie spełniać wymaganie co najmniej klasy 2 w zakresie minimalnej powierzchni materiałów zapewniających widzialność zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) materiał typu softshell co najmniej klasy 2 w zakresie wodoszczelności i w zakresie oporu pary wodnej, spełniający wymagania zgodnie z Polską Normą²⁾</p> <p>c) pasy z materiału odblaskowego spełniającego wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na dole (nie mniej niż 5 cm od dolnej krawędzi) wokół całego obwodu kurtki umieszczony poziomo pas odblaskowy o szerokości nie mniej niż 5 cm – nad ściągaczem w pasie (nie mniej niż 5 cm od dolnego pasa odblaskowego) wokół całego obwodu kurtki umieszczony poziomo pas odblaskowy o szerokości 5 cm – na rękawach na wysokości ramion umieszczony poziomo pas odblaskowy o szerokości 5 cm – na rękawach na wysokości poniżej łokcia (nie mniej niż 5 cm od dolnej krawędzi rękawów) umieszczony poziomo pas odblaskowy o szerokości 5 cm – minimalna powierzchnia materiału odblaskowego – 0,13 m² <p>d) kaptur doszyty na stałe i chowany w stójce (zapinany na zamek błyskawiczny spiralny) lub odpinany (na zamek błyskawiczny spiralny), profilowany, zapobiegający spływaniu kropeł deszczu po twarzy</p> <p>e) na obwodzie części twarzowej kaptura, wokół pasa i dolnej krawędzi kurtki, odszyty tunel ze sznurkiem ściągającym</p> <p>f) co najmniej dwie kieszenie ze skośnymi otworami zamykane na zamek błyskawiczny, umieszczone na dole z przodu (symetrycznie względem zapięcia)</p> <p>g) z przodu na wysokości klatki piersiowej co najmniej dwie kieszenie przykryte kłapkami, umieszczone symetrycznie po obu stronach zapięcia, w tym jedna kieszeń o wymiarach umożliwiających zmieszczenie przenośnego radiotelefonu</p> <p>h) rękawy z regulacją obwodu mankietów taśmą samoszczepną, na łokciach wzmocnienia, na wewnętrznej części lewego rękawa między mankietem a dolnym pasem odblaskowym wpuszczana kieszeń na kartę magnetyczną, zapinana na zamek błyskawiczny spiralny</p> <p>i) zamek błyskawiczny głównego zapięcia dwustronnie rozdzielczy</p> <p>j) plisa/listwa przykrywająca zapięcie główne, zapinana na taśmę samoszczepną</p> <p>k) co najmniej dwie kieszenie wewnętrzne, z czego jedna kieszeń wewnętrzna po lewej stronie</p> <p>l) od wewnątrz wykończenie podszewką siatkową lub materiałem paroprzepuszczalnym</p> <p>m) długość kurtki co najmniej do wysokości bioder</p> <p>n) oznakowanie przodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – po prawej stronie, nad prawą kieszenią, naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – nad lewą górną kieszenią naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji – na lewym rękawie wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku – na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z flagą biało-czerwoną o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm – poniżej flagi na prawym ramieniu opcjonalnie logo lub nazwa dysponenta jednostki <p>o) oznakowanie tyłu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na wysokości klatki piersiowej wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku – na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
---	----------------------------------	--

		<p>p) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stójka (strona wewnętrzna i zewnętrzna) - zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankietu) - mankiety na całym obwodzie - przód i tył na wysokości barku - plisa zapięcia głównego, plisy na kieszeniach skośnych i klapki w kieszeniach górnych - zamki <p>r) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów kurtki w zależności od rozmiaru</p>
Wzór kurtki		
		
6	Polar / podpinka do kurtki	<p>a) polar lub podpinka do kurtki spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą³⁾, co najmniej klasy 2 w zakresie oporu cieplnego, materiał: polar lub zbliżony funkcjonalnie</p> <p>b) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>c) z przodu na dole co najmniej dwie kieszenie ze skośnymi otworami, zapinane na zamek błyskawiczny</p> <p>d) zalecana jedna kieszeń wewnętrzna z zapięciem otworu</p>

	e) oznakowanie:
	– z przodu po prawej stronie, nad górną kieszenią, naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
	– z przodu po lewej stronie, nad górną kieszenią, naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
	– na lewym rękawie wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku
	– na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z flagą białą-czerwoną o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm
	– poniżej flagi na prawym ramieniu opcjonalnie logo lub nazwa dysponenta jednostki
	– z tyłu naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
	f) opcjonalnie kaptur dopinany na suwak
	g) zapięcie na zamek spiralny rozdzielnicy
	h) rękawy zakończone mankietami, opcjonalnie z możliwością regulacji obwodu
	i) na całym obwodzie dolnej krawędzi odszyty tunel ze sznurkiem ściągającym
	j) na wewnętrznej części lewego rękawa, nad mankietem, wpuszczana kieszeń na kartę magnetyczną, zapinana na zamek błyskawiczny spiralny
	k) z przodu na wysokości klatki piersiowej dwie wpuszczane kieszenie o wymiarach co najmniej 18 × 13 cm, z pionowymi otworami, zapinane na zamek błyskawiczny spiralny, umieszczone symetrycznie po obu stronach
	l) z przodu na dole dwie kieszenie wewnętrzne
	m) wstawki w kolorze czarnym:
	– stójka
	– zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankieta)
	– mankiety na całym obwodzie
	– przód i tył na wysokości barku
	– na całym obwodzie od dolnej krawędzi na wysokość 5 cm
	– zamki
	n) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów polaru/podpinki w zależności od rozmiaru

Wzór polaru / podpinki do kurtki

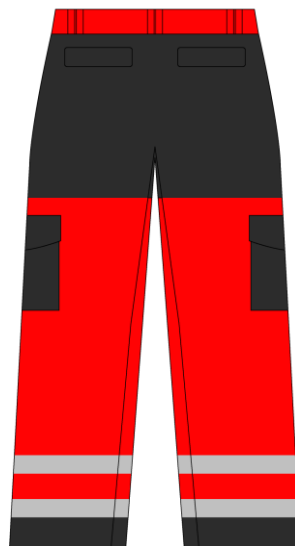

7	Kamizelka	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾ – elementy zestawu odzieżowego przeznaczone do jednoczesnego stosowania powinny łącznie spełniać wymaganie klasy 2 w zakresie minimalnej powierzchni materiałów zapewniających widzialność zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) wykonana w całości z siatki obszytej lamówką, poza elementami wymagającymi zastosowania innych materiałów</p> <p>c) trzy poziome pasy materiału odbłaskowego o szerokości 5 cm, spełniającego wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾, z czego dwa pasy rozmieszczone na dole (nie mniej niż 5 cm od dolnej krawędzi) wokół całego obwodu, w odległości od siebie nie mniejszej niż 5 cm, a jeden pas na górze nad emblematami od przodu kamizelki</p> <p>d) rozmieszczenie i liczba kieszeni zależne od pełnionej funkcji</p> <p>e) oznakowanie przodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – po prawej stronie naszywka z materiału odbłaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – po lewej stronie, na wysokości klatki piersiowej, naszywka z materiału odbłaskowego z nazwą funkcji – nad naszywką z pierwszą literą imienia i nazwiskiem opcjonalnie logo lub nazwa dysponenta jednostki <p>f) oznakowanie tyłu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na wysokości klatki piersiowej naszywka z materiału odbłaskowego z nazwą funkcji – poniżej wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku <p>g) regulacja na bokach</p> <p>h) w górnej części, na wysokości karku, doszyta miękka tkanina zapobiegająca otarciom karku</p> <p>i) zapięcie na zamek spiralny lub kostkowy w kolorze czarnym</p> <p>j) kieszenie w kolorze czarnym z elementami odbłaskowymi</p> <p>k) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów kamizelki w zależności od rozmiaru</p>
---	-----------	--

Wzór kamizelki		
		
8	Czapka letnia	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku</p> <p>c) z przodu daszek</p> <p>d) z tyłu regulacja</p>
Umundurowanie zimowe ³⁾		
1	Spodnie	<p>a) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą¹⁾ – elementy zestawu odzieżowego przeznaczone do jednoczesnego stosowania powinny łącznie spełniać wymaganie klasy 2 w zakresie minimalnej powierzchni materiałów zapewniających widzialność zgodnie z Polską Normą¹⁾</p> <p>b) wykonane z materiału typu softshell zgodnie z Polską Normą²⁾, co najmniej klasy 2 w zakresie wodoszczelności i co najmniej klasy 2 w zakresie oporu pary wodnej</p> <p>c) długość spodni do pasa lub z bawetem przednim i tylnym</p> <p>d) dwa równoległe pasy z materiału odblaskowego o szerokości 5 cm, spełniającego wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾, rozmieszczone poniżej uda wokół całego obwodu nogawek, i jeden pas na spodniach z bawetem przednio-tylnym na wysokości pasa wokół całego obwodu spodni</p> <p>e) kieszenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poniżej pasa z przodu dwie kieszenie skośne, wpuszczane, zamykane – na nogawkach po zewnętrznych stronach, na wysokości 1/2 uda, kieszenie zewnętrzne o wymiarach co najmniej 16 × 20 × 3 cm, przykryte klapkami zapinanymi na taśmę samoszczepną, opcjonalnie na prawej kieszeni naszyta kieszeń na telefon komórkowy, przykryta klapką na taśmę samoszczepną, lub kieszeń z przeszyciem na długopis – na lewej kieszeni naszyta kieszeń na latarkę diagnostyczną, przykryta klapką od kieszeni

	<p>f) na wysokości kolan wzmocnienia z bocznymi zakładkami, możliwość umieszczenia wewnątrz piankowych wkładek ochronnych na kolana</p> <p>g) w kroku na wewnętrznej stronie dodatkowa warstwa tkaniny zabezpieczającej spodnie przed przetarciem lub uszkodzeniem</p> <p>h) u góry podwójne podtrzymywacze paska o szerokości co najmniej 3 cm i wysokości co najmniej 6 cm</p> <p>i) wzdłuż nogawek po zewnętrznej stronie wszyte zamki błyskawiczne</p> <p>j) długość spodni do pasa z regulacją szerokości w pasie</p> <p>k) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z przodu wloty do kieszeni górnych skośnych - kieszenie boczne wraz z klapkami - profilowane wzmocnienia na kolanach - dolna część nogawki do wysokości dolnej krawędzi dolnego pasa odblaskowego wokół całego obwodu nogawek - tył spodni na wysokości siedzenia, do pasa <p>l) dopuszcza się zmianę wymiarów poszczególnych elementów spodni w zależności od rozmiaru</p>
--	---

Wzór spodni

2	Obuwie	jak w sezonie letnim
3	Kurtka	jak w sezonie letnim
4	Czapka	a) wykonana z materiału charakteryzującego się oporem cieplnym badanym zgodnie z normą PN-EN ISO 11092:2014-11 na poziomie co najmniej 0,12 m ² K/W po zadeklarowanej przez producenta liczbie cykli konserwacji
		b) barwa fluorescencyjna czerwona zgodnie z Polską Normą ¹⁾
		c) z przodu wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku
5	Rękawice	a) materiał wierzchni: skóra, tkanina lub dzianina
		b) ocieplane wewnętrzną warstwą termoizolacyjną
		c) barwa czarna
6	Bielizna zimowa	a) koszulka i kalesony z dzianiny paroprzepuszczalnej
		b) barwa czarna

* Wszystkie materiały zastosowane w umundurowaniu powinny spełniać wymagania normy PN-EN ISO 20471:2013-07, normy PN-EN ISO 20471:2013-07/A1:2017-02 lub normy je zastępującej. W odniesieniu do umundurowania letniego i zimowego członków zespołów ratownictwa medycznego przyjęto, że dopuszcza się umieszczenie dodatkowych elementów poprawiających komfort pracy i funkcjonalność umundurowania oraz bezpieczeństwo pracy spełniających wymagania normy PN-EN ISO 20471:2013-07, normy PN-EN ISO 20471:2013-07/A1:2017-02 p. 5.3 lub normy je zastępującej.

Tabela 2. Minimalne zestawienie umundurowania w sztukach

Lp.	Element umundurowania	Letnie	Zimowe	Wymagane
1	Bluza	2		tak
2	Koszulka (typu polo lub T-shirt)	2		tak
3	Spodnie	2	1	tak
4	Obuwie	1		tak
5	Kurtka	1		tak
6	Polar / podpinka do kurtki	1		tak
7	Kamizelka	1		opcjonalnie
8	Czapka zimowa	1		tak
9	Rękawice	1		opcjonalnie
10	Czapka letnia	1		opcjonalnie
11	Bielizna zimowa	2		tak

¹⁾ Norma PN-EN ISO 20471:2013-07, norma PN-EN ISO 20471:2013-07/A1:2017-02 lub norma je zastępująca.

²⁾ Norma PN-EN 343:2019-04 lub norma ją zastępująca.

³⁾ Umundurowanie zimowe powinno spełniać wymagania normy PN-EN 342:2018-01 lub normy ją zastępującej.

**WYMAGANIA W ZAKRESIE UMUNDUROWANIA CZŁONKÓW LOTNICZYCH
ZESPOŁÓW RATOWNICTWA MEDYCZNEGO**

Tabela 1. Umundurowanie letnie i zimowe członków lotniczych zespołów ratownictwa medycznego*

Lp.	Element umundurowania	Opis
Umundurowanie letnie		
1	Kombinezon lotniczy jednoczęściowy	<p>a) barwa czerwona</p> <p>b) co najmniej po dwie kieszenie: piersiowe, biodrowe, udowe, nogawkowe oraz jedna kieszeń naramienna</p> <p>c) oznakowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z przodu po prawej stronie naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – z przodu po lewej stronie naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z białą-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm – na prawym ramieniu naszywka z logo dysponenta jednostki, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – na lewym ramieniu wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku – na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji <p>d) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾, rozmieszczone co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na rękawach wokół całego obwodu (powyżej stawu łokciowego) – pas odblaskowy – na nogawkach wokół całego obwodu (poniżej stawu kolanowego) – pas odblaskowy <p>e) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w okolicy kolan z przodu – zamki – dolna część nogawki po wewnętrznej stronie – zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankietu) – w okolicy barków – z tyłu w okolicy pasa

Wzór kombinezonu

2	Koszulka z krótkim lub długim rękawem	a) barwa czerwona
		b) oznakowanie:
		– na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, nadruk z białą-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm
		– na lewym rękawie wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku
		– z przodu po lewej stronie w górnej części nadruk z nazwą funkcji
		– na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
		c) rękawy w kolorze czarnym

Wzór koszulki z krótkim rękawem

Wzór koszulki z długim rękawem

3	Spodnie letnie	a) barwa czerwona
		b) co najmniej po dwie kieszenie: biodrowe, udowe i nogawkowe
		c) opcjonalnie wzmocnienia z dodatkowej warstwy materiału w miejscach narażonych na wycieranie, np. na wysokości pośladków, krocza, kolan (wyprofilowanie kolan), na dole nogawek od strony wewnętrznej
		d) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą ¹⁾ – co najmniej jeden pas odblaskowy na nogawkach wokół całego obwodu (poniżej stawu kolanowego)
		e) wstawki w kolorze czarnym:
		– w okolicy kolan z przodu
		– po wewnętrznej stronie
		– z tyłu w okolicy pasa
		– zamki
Wzór spodni letnich		
		
4	Kurtka letnia	a) tkanina zasadnicza o właściwościach wiatroszczelnych
		b) lekka kurtka z oddychającą ociepliną syntetyczną szybkoschnąca
		c) barwa czerwona
		d) co najmniej po dwie kieszenie: boczne, piersiowe i co najmniej jedna kieszeń wewnętrzna

	<p>e) oznakowanie opcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z przodu po prawej stronie naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej - z przodu po lewej stronie naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej - na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z białą-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm - na prawym ramieniu naszywka z logo dysponenta jednostki, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej - na lewym ramieniu wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku - na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji <p>f) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾, rozmieszczone co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na rękawach wokół całego obwodu (poniżej stawu łokciowego) – jeden pas odblaskowy - na dole kurtki wokół całego obwodu – jeden pas odblaskowy <p>g) wstawki w kolorze czarnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankietu) - pas na całym obwodzie dolnej krawędzi - okolice kaptura
--	--

Wzór kurtki letniej

Umunduowanie zimowe²⁾

1	Kurtka	a) tkanina zasadnicza – laminat z membraną paroprzepuszczalną
		b) szwy uszczelnione (podklejone)
		c) barwa czerwona
		d) co najmniej dwie kieszenie: boczne, piersiowe i co najmniej jedna kieszeń wewnętrzna
		e) kaptur
		f) oznakowanie:
		– z przodu po prawej stronie naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
		– z przodu po lewej stronie naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
		– na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z biało-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm
		– na prawym ramieniu naszywka z logo dysponenta jednostki, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
		– na lewym ramieniu wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku
		– na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
		g) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą ¹⁾ , rozmieszczone co najmniej:
		– na rękawach wokół całego obwodu (poniżej stawu łokciowego) – jeden pas odblaskowy
		– w dole kurtki wokół całego obwodu – jeden pas odblaskowy
		h) wstawki w kolorze czarnym:
– zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankietu)		
– pas na całym obwodzie dolnej krawędzi		
– okolice kaptura		

Wzór kurtki

2	Kurtka ocieplacz	a) tkanina wierzchnia z wykończeniem DWR
		b) lekka kurtka zimowa – wypełniona ociepliną syntetyczną
		c) barwa czerwona
		d) co najmniej po dwie kieszenie: boczne, piersiowe i co najmniej jedna kieszeń wewnętrzna

	e) oznakowanie opcjonalne:
	– z przodu po prawej stronie naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
	– z przodu po lewej stronie naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
	– na prawym i lewym rękawie, na wysokości ramienia, naszywka z biało-czerwoną flagą o wymiarach co najmniej 2,5 × 4 cm
	– na prawym ramieniu naszywka z logo dysponenta jednostki, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej
	– na lewym ramieniu wzór graficzny systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne wykonany metodą haftu komputerowego lub sitodruku
	– na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji
	f) opcjonalnie materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą ¹⁾ , rozmieszczone np.:
	– na rękawach wokół całego obwodu (poniżej stawu łokciowego) – co najmniej jeden pas odblaskowy
	– w dole kurtki wokół całego obwodu – co najmniej jeden pas odblaskowy
	g) wstawki w kolorze czarnym:
	– zewnętrzna część rękawów (od łokcia do mankietu)
	– pas na całym obwodzie dolnej krawędzi
– okolice kaptura	

Wzór kurtki ocieplacza

3	Spodnie	a) tkanina zasadnicza – laminat z membraną paroprzepuszczalną
		b) barwa czerwona
		c) co najmniej po dwie kieszenie biodrowe
		d) opcjonalnie wzmocnienia z dodatkowej warstwy materiału w miejscach narażonych na wycieranie, np. na wysokości pośladków, krocza, kolan (wyprofilowanie kolan), na dole nogawek od strony wewnętrznej
		e) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą ¹⁾ – co najmniej jeden pas odblaskowy na nogawkach wokół całego obwodu (poniżej stawu kolanowego)
		f) wstawki w kolorze czarnym:
		– szelki
		– w okolicy kolan z przodu
		– dolna część nogawki po wewnętrznej stronie
		– okolice kieszeni
– zamki		

Wzór spodni

4	Bielizna zimowa	bluza i kalesony z dzianiny paroprzepuszczalnej koloru czarnego
Umundurowanie dodatkowe		
1	Czapka letnia	barwa czerwona lub czarna lub czerwono-czarna
2	Czapka zimowa	barwa czerwona lub czarna lub czerwono-czarna
3	Kamizelka	<p>a) barwa czerwona (dopuszcza się łączenie elementów kamizelki również w kolorze czarnym)</p> <p>b) materiał odblaskowy – taśmy odblaskowe spełniające wymagania zgodnie z Polską Normą¹⁾ – co najmniej jeden pas wokół obwodu kamizelki</p> <p>c) rozmieszczenie i liczba kieszeni zależne od pełnionej funkcji</p> <p>d) oznakowanie opcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z przodu po prawej stronie naszywka z materiału odblaskowego z pierwszą literą imienia i nazwiskiem, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – z przodu po lewej stronie naszywka z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowana za pomocą taśmy samoszczepnej – na plecach nadruk z materiału odblaskowego z nazwą funkcji, mocowany za pomocą taśmy samoszczepnej

Wzór kamizelki

4	Obuwie całoroczne	a) materiał: skóra naturalna lub laminat paroprzepuszczalny
		b) wodoodporne
		c) wysokość cholewki uzależniona od przeznaczenia obuwia
		d) wzmocniony nosek
		e) podeszwa odporna na działanie ropopochodnych substancji chemicznych, antypoślizgowa
5	Rękawice	a) materiał: skóra, tkanina lub dzianina
		b) ocieplane wewnętrzną warstwą termoizolacyjną

* W odniesieniu do umundurowania letniego i zimowego członków lotniczego zespołu ratownictwa medycznego dopuszcza się:

- 1) zastosowanie tkanin o barwie fluorescencyjnej czerwonej;
- 2) umieszczenie dodatkowych elementów poprawiających komfort pracy i funkcjonalność umundurowania oraz bezpieczeństwo pracy.

- 1) Norma PN-EN ISO 20471:2013-07, norma PN-EN ISO 20471:2013-07/A1:2017-02 lub norma je zastępująca w zakresie odbłaskowości.
- 2) Umundurowanie zimowe z lp. 2 (kurtka ocieplacz) oraz lp. 4 (bielizna zimowa) jest zgodne z wymaganiami normy PN-EN 342:2018-01 lub normy ją zastępującej.

Tabela 2. Minimalne zestawienie umundurowania w sztukach

Lp.	Element umundurowania	Letnie	Zimowe	Wymagane
1	Kombinezon lotniczy jednoczęściowy	2		tak
2	Koszulka z krótkim lub długim rękawem	2		tak
3	Spodnie letnie	2	0	opcjonalnie
4	Kurtka letnia	1	0	opcjonalnie
5	Kurtka	0	1	tak
6	Kurtka ocieplacz	0	1	opcjonalnie
7	Spodnie	0	1	tak
8	Bielizna zimowa	0	2	tak
9	Czapka zimowa	0	1	tak
10	Czapka letnia	1	0	opcjonalnie
11	Kamizelka	1		opcjonalnie
12	Obuwie całoroczne	2		tak
13	Rękawice	1		opcjonalnie

Element umundurowania wymieniony w lp. 1 może być stosowany zamiennie z elementami umundurowania wymienionymi w lp. 2 i 3 oraz 5 lub 6 i 7.